

TANDPINE - FORL

Rigtig mange katte har tandpine, som kræver øjeblikkelig behandling for at befri dem for store smerter.

Huller i tænderne

Den vigtigste og almindeligste lidelse hos katte - ikke bare i mundhulen, men i det hele taget, er nok Feline Odontoclastic Resorptive Lesions (FORL). Sygdommen kaldes også defekter i kattens tandhalse eller "neck lesions".

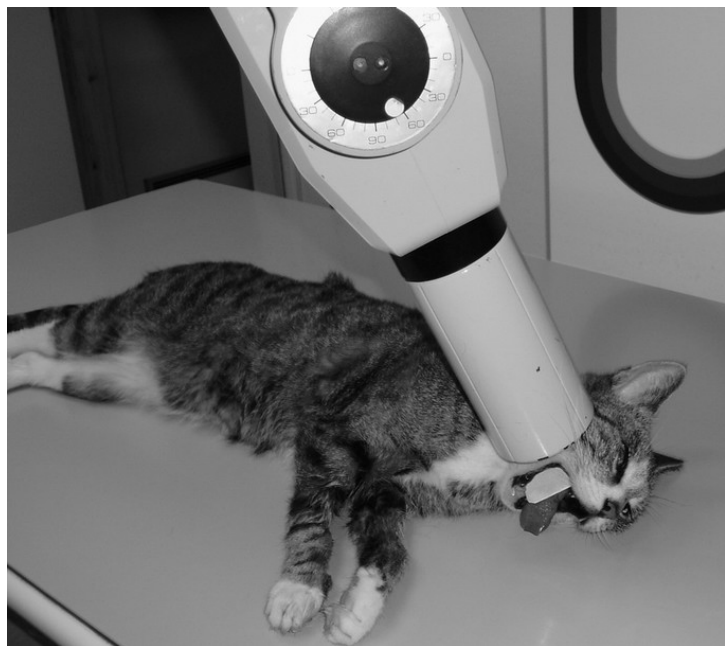
FORL er en meget smertefuld lidelse i tænderne. Det er en tilstand, hvor kattens egne celler begynder at nedbryde kattens tænder. Nedbrydningen af tænderne skyldes en type celler, der kaldes Odontoclastere. Det er celler som normalt "rydder op" og fjerner døde celler fra tandrøddernes overflade. Der kan altså ske det, at odontoclasterne i stedet for at nøjes med at spise de døde celler, begynder at nedbryde den raske tandrod også. Årsagen til odontoclasternes nedbrydning af tanden kendes ikke.

Man har forsøgt at udbore og plombere de angrebne tænder, ligesom ved en almindelig caries (huller i tænderne), men resultaterne er nedslående. Kun ganske få procent af de behandlede tænder kommer sig. På næsten alle tænderne fortsætter Odontoclasterne med at nedbryde tanden rundt om fyldningen.

Den eneste behandling, der kan kurere katten for denne tandpine er ekstraktion (udtrækning) af de angrebne tænder. Der bør laves en røntgenundersøgelse af tænderne, da det ikke er ønskeligt at

efterlade tænder med emaljedefekter, og sådanne med sikkerhed kun kan findes ved hjælp af tandrøntgen. En fuld optagelse af tænderne på en kat kræver 7-8 billeder. Størrelsen på filmen er 2x4cm, og fordelingen ved tandrøntgen er, at det er muligt at placere filmene inde i munden, sådan at hver side af mundens tænder kan tages hver for sig.

Det kan være svært at se defekterne, da de angriber tandhalsen eller rødderne, og defekterne dermed er dækket af tandkøds-slimhinden. Tænderne, som har defekter er også hyppigt dækket af tandsten. En hvilken som helst tand kan blive angrebet, men den hyppigst angrebne tand er forreste kindtand i undermund. Man kan undersøge tandhalsene

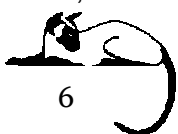

Man er meget opmærksom på denne sygdom, fordi den giver smerter

Sygdommen er meget udbredt, idet 50 % af katte over 5 år har FORL og frekvensen er stigende (nye undersøgelser i USA mener, at det drejer sig om 72 %). Yngre katte kan desværre også nemt være angrebet.

med et spidst instrument, og såfremt der er defekter, viser katten ubehag og kan ligefrem klapre med tænderne.

Andre tegn på sygdommen kan være, at katten er lidt mere stille, leger mindre, foretrækker dåse-mad frem for tørfoder, tempereret mad frem for kold mad, eller at katten har øget spytdannelser/savler.

FAKTA

FORL

Katten viser ofte kun svage symptomer.

Kun en røntgenundersøgelse er 100 % sikker.

Katten er meget hårdt angrebet, før der er synlige tegn på tænderne.

Grundigt tjek ved den årlige sundhedsundersøgelse.

Tandsten og parodontose

Tandpleje via foderet kan forebygge tandsten.

Dårlige tænder og tandkød kan i mange tilfælde ende med alvorlige følgesygdomme i de indre organer.

MEN flertallet af alle angrebne katte viser INGEN kliniske symptomer.

De fleste gange er det helt op til dyrlægens grundighed – mange problemer "fanges" heldigvis, når katten får sit årlige eftersyn i forbindelse med vaccination.

Sygdommen optræder i fire stadier*

1. Overfladiske emaljedefekter, hvor emaljen ikke er gennembrudt
2. Defekt gennem emaljen og ned i tandbenet, hvilket giver smerte
3. Åbning ind til pulpahulen, hvilket bestemmes med sikkerhed ved hjælp af røntgen. Pulpahulen indeholder tandens blodkar (og nerve), og der er derfor risiko for tandbylder og blodforgiftning.
4. Knækket tandkrone, ofte med tandslimhinden voksende hen over rodstumpen Sygdommens 2. og 3. stadie kræver tandudtrækning. Smerte eller tegn på betændelsestilstand omkring rodstumper i 4. stadie udtrækkes også.

Bakterier i munden kan sprede sig til livsvigtige organer!

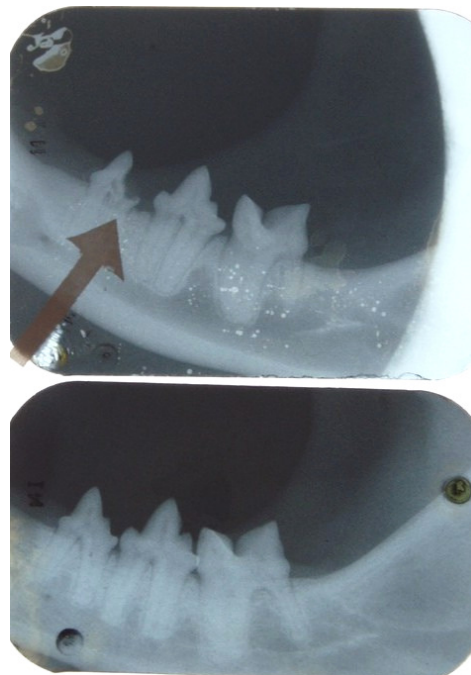
Mundhulen hos både dyr og mennesker indeholder mange bakterier. Hvis disse bakterier får lov til at sætte sig fast og formere sig, kan det give problemer for sundhedstilstanden i mundhulen. Den bløde og hvidlige belæg-

ning, som kaldes plak og ofte kan ses på tænderne, er en blanding af bakterier, madrester og indholdsstoffer fra spytet. Belægningen er ret blød og fjernes let ved korrekt tandbørstning. Får plak derimod lov til at blive siddende på tænderne, dannes der tandsten og tandkødsbetændelse. Tandsten er en hård og ru belægning udenpå tanden. Tandkødsbetændelse ses som en rødme af tandkødet. I værste tilfælde kan tandkødet bløde. Får tandsten lov til at sidde længe, dannes parodontose ("løse tænders sygdom"), hvor tandkød og tændernes tilhæftning i knoglen ødelægges. Resultatet er løse og ømme tænder. Parodontose heles ikke igen. Derfor er det vigtigt at forebygge sygdomme i munden frem for at behandle dem. Parodontose kan behandles, hvorved den videre udvikling af sygdommen bremses, men den skade, der er sket i knoglevævet, kan ikke udbedres. Desuden kan de mange bakterier, der findes i munden på et dyr med parodontose, gå over i blodbanen og slå sig ned i andre organer, hvilket kan medføre livstruende sygdomme. Af udsatte organer er hjerteklapper, lunger, lever og nyrer. Herved kan opstå nyre- og leversvigt, dårlig hjertefunktion, kronisk bronkitis og lungebetændelse.

Tandrensning hos dyrlægen

Har din kat fået tandsten, anbefales en tandrensning hos dyrlæ-

gen. Her bliver tænderne renses med en ultralydsrenser og efterpoleret, så ny plak vil have svært ved igen at finde fæste på tandoverfladen. Ved en tandrensning vurderes det også, om der er udviklet parodontose. Hvis der er

Pilen viser kattens ødelagte tand på øverste billede.

Nederste billede viser sunde tænder

dannet dybe tandkødslommer, som er et tegn på parodontose, rengøres disse også grundigt. Dyrlægen udfærdiger som regel en journal over kattens tænder, så det fra gang til gang kan vurderes, hvordan kattens mundhule har det.

Tandrensning laves typisk kun på dyr, der er i fuld narkose, ikke fordi tandrensningen er smertefuld, men fordi det er vigtigt at katten ligger fuldstændig stille under behandling og fordi, at lydene fra ultralydstandrenseren kan være ubehagelig for katten.

Derfor bør du sørge for et årligt sundhedseftersyn af din kat, således at disse tilstande kan behandles i tide.

Man tænker meget naturligt, at ude i naturen børster dyrene ikke tænder. Det er en stor fejl. De børster netop tænder. Ikke med en tandbørste, men med den mad, som de spiser.

Hud, hår, knogler, fjer og bruske fungerer fint som tandbørste. Problemet er, at vi har taget dyrene ind i vores hjem og taget disse elementer væk fra deres foder.

Tandpleje via foderet!

Det er i dag muligt at forebygge dannelsen af tandsten og tandkødsbetændelse med specialfoder. Denne type foder renser effektivt tænderne for belægninger og masserer tandkødet, således at det bliver holdt rent og sundt. Kontakt din dyrlæge, der altid vejleder i valg af det foder der passer præcis til din kat.

**For faglig korrekthed:
Dyrlæge Pia Kåber
www.roslevdyrklub.dk**

**det kan være svært at se tænderne tydeligt på sort/hvid – se evt. farvefotos på de angivne hjemmesider. Følgende artikel indgår ikke i opsummeringen, men den har super gode billeder.*

www.vet-dent.com/pdfs/FORL.pdf

Artiklen er opsummering fra følgende hjemmesider fortaget af Pia Nyrup.

www.dentalvet.com
www.cfa.org/articles/health/dental.html
www.roslevdyrklub.dk/Pages/vis.asp?id=57
www.holgerdanske.net/sw2940.asp
www.korsgadedyrklub.dk/

Katten mærker ingenting, den er i bedøvelse